

dan wendde zij zoo ver mogelijk haar oogen van hem af, sinds dat zij eens gezien had hoe hij zich, een dag van veel zon, na eerst even haastig links en rechts geblikt te hebben over den weg, — tusschen de boerekool op zijn rug had laten neêrzakken, plat-uit, de pet voor zijn oogen had getrokken en toen een blikken bierkruik uit zijn binnenjas gehaald en gedronken, met haastige, gulzige slokken.... Ze had toen even een rilling gehad, maar zich dan dadelijk opgedrongen, dat ze een mal nest was, zoo te denken; dat zij toch ook languit in 't gras lag en dat grootva moê zou zijn en dorst hebben... heel natuurlijk. Toch kon zij haar grootvader sedert nooit meer in zijn tuintje zien werken zonder die rilling terug te voelen, en daarom keek ze nu altijd maar een anderen kant op.

En 't was ook sinds dien dag, dat ze een weeig gevoel in haar keel kreeg, als ze naar de vet- en biervlekken keek op grootvaders groezelig jasje.

Zondags, — de enkele mooie Zondagen die de na-winter hebben kon, — was er vaak wat meer bedrijvigheid om 't eenzame brugwachters-woninkje. Dan kwamen de jongens en meisjes uit Wemel met roeibootjes de vaart af, waarover 't dan schalde van brutaal-luidruchtige jongensstemmen en giegelende pret-gillen der meisjes. En daar tusschen het kreunend geklaag der ijzeren roeipennen.

Bertha bleef op zulke dagen stil in het kamertje voor 't raam en achter de gordijntjes zitten. Als die ginds, in de bootjes, haar in 't oog kregen, wist zij dat het schelden geen gebrek zou zijn. Zóó, achter de gordijntjes glurend, zag ze dan de bootjes naderkomen. De jongens, met roode, zweeterige gezichten, roeiden in hun hemdsmouwen, ongelijk en schutterig; plasten hun riemen plompend in 't water, waarom de meiden, gillend, de bovenrokken over hun hoofd sloegen. Soms ook stuurde er een aan op 't hooge riet aan den kant, dat in suizende golving dan week en zich weêr sloot om het bootje met gierende pret-menschen heen.

Of ze kwamen met hun bootjes vlak onder de brug, waar ze bleven liggen schommelen en allerlei straatwijzen dreunen, hol-galmend over 't water.

Eens, terwijl ze zoo zat te kijken, had plotseling grootva, dien ze uit dacht, achter haar gestaan; had met zijn groezelige beefhand het gordijntje weggetrokken, met een grijns van genoegten op zijn dorre, rimpelig gezicht.

En op zijn doffen, zeur-brabbelenden toon had hij gezegd: „Bert... zeg meid... waarom jij niet... waarom jij niet meêdoen?... kijk die meid 's gezoend worden... kijk dan!... kijk dan!!... ha, ha, waarom jij niet Bert?... je bent maar ééns jong, meid...”

En weêr even, toen, juist als dien middag dat zij hem gezien had in zijn tuintje, walgde iets vreemds, als een brok dat ze niet slikken kon, naar boven in haar keel . . .

IV.

Het aanzienlijkste, althans het minst vervallene der huizen van Wemel, was de herberg: „De lustige Aanleg”. Frisch geschilderd in helle, schetterende kleuren, met een wrakkig zalm-kleurig verandatje met drie, vier wrakkige tafeltjes en stoelen, — was dit het „sjieke” logement van 't dorp, waar op marktdagen de rijken onder de boeren hun sjeezen even lieten stilstaan om een slokje te nemen en waar 's Zondags de enkele wielrijders uit stad wel een oogenblik aanlegden.

Parvenuig stond „De lustige Aanleg” te midden der krottige verdere huizen van de reeks, die allen er wel hun steun in schenen te vinden.

Joost Brammen, die van 't herbergje de eigenaar was, was zich zijn meerderheid over de andere dorpingen dan ook wêl bewust. Poenig kon hij, in zijn stadsche kleeding, onder hen rondstappen en, hoewel hij achter zijn rug door jaloersche tongen werd bevuild, voor doordraaier uitgemaakt en meidengek, — in zijn tegenwoordigheid zagen mannen en vrouwen hem naar de oogen, vol bewonderenden eerbied, — hem, Joost Brammen...

Op een morgen dat grootvader in zijn tuintje scharrelde, kwam Bertha met wat waschgoed in een mandje buiten, om dat in de vaart te gaan uitspoelen. — 't Was goed weêr; een fletse zon brak door de grauw-